

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2017

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2017

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2017. — 109 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Константинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 12 від 26.10.2017 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

не буде абсолютно чітких відповідей на всі питання, котрі її стосуються, що свідчить про її невичерпність. Зміна освітніх парадигм, нові соціально-педагогічні чинники впливу на оновлення цілей та змісту навчання іншомовного спілкування, застосування, окрім підручників, робочих зошитів, книг для вчителя, інших дидактичних засобів, зокрема новітніх інформаційних технологій, обов'язково зумовлять появу нових проблем, які потребуватимуть аналізу, певних узагальнень, висновків та актуалізації набутого досвіду і можуть стати предметом нових наукових досліджень.

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що жоден із зазначених засобів навчання не є універсальним. Вони не можуть повністю замінити як вчителя, так і інші засоби навчання. З одного боку, особистий контакт педагога з учнями під час уроку створює виховний ефект, а з іншого, елемент емоційності на уроці допомагає сприймати учням навчальний матеріал. Відповідна реакція школярів на виклад навчальної інформації є для вчителя своєрідним елементом зворотного зв'язку і, відповідно, елементом оперативного управління змістом уроку. Отже, використання відповідних додаткових навчальних матеріалів стає професійною необхідністю. Ми підтримуємо думку про необхідність оптимального, глибоко усвідомленого і науково підходу щодо застосування додаткових навчальних матеріалів педагогом у навчально-виховному процесі поряд із підручником як основним засобом навчання.

Перспективи подальших розвідок. Надалі плануємо дослідити питання впровадження методу проєктів на уроках іноземної мови у початковій школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової загальної освіти / Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. № 462.
2. Петриченко Л. О. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності в позааудиторній роботі: дис. канд. пед. наук. 13.00.04 / Петриченко Лариса Олексіївна. – Харків, 2007. – 237 с.
3. Бігич О. Б. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Николаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
4. Котенко О. В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. – К. : Київ ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 356 с.
5. Пасічник О. С. Тенденції конструювання змісту підручників з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів України (80-ті рр. XX ст.-початок XXI ст.) : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / О. С. Пасічник. – Житомирський держ. ун-т. – Житомир, 2011. – 256 с.
6. Бейлинсон В. Г. Арсенал образования: Характеристика, подготовка, конструирование учебных изданий / В. Г. Бейлинсон. – М. : Книга, 1986. – 288 с.

В статтє проанализированы средства обучения иностранным языкам, которые используются в общеобразовательных учебных заведениях в начальных классах; рассмотрены вопросы создания новых учебно-методических комплексов на основе компетентностно-ориентированного обучения. Автор раскрывает понятие «средства обучения»; уточняет виды средств обучения для учителя и для ученика; ставит вопрос использования в учебном процессе аудиовизуальных и технических средств обучения; доказывает объективную необходимость реализации компетентностно-ориентированного подхода в содержании учебной литературы для начальной школы, который отвечал бы требованиям, сложившимся в иноязычном образовании Украины в последнее время.

Ключевые слова. начальная школа, иностранный язык, компетентностно-ориентированный подход, средства обучения, учебно-методический комплекс.

The article analyzes the means of teaching foreign languages that are used in elementary school; the issue of creation of new educational-methodical complexes on the basis of competence-oriented learning is considered. The author reveals the concept of "means of learning"; specifies the types of teaching tools for the teacher and for the student; raises questions about the use of audiovisual and technical means of teaching in the educational process; proves the objective necessity of the implementation of a competence-oriented approach in the content of educational literature for primary school that would meet the requirements of recent foreign language education in Ukraine.

Key words: elementary school, foreign language, competence-oriented approach, teaching aids, educational-methodical complex.

УДК 373.3.016: 811.161.2 (07)

Л.В. ЛУК'ЯНИК, Л.В. СТАДНИК

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті проаналізовано теоретичні основи вдосконалення методики роботи над збагаченням мовлення учнів українською фразеологією.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, учні 1-4 класів, уроки рідної мови.

Актуальність дослідження. Актуальність дослідження зумовлена потребою в умовах національного відродження українського суспільства підвищити ефективність навчально-виховного процесу на уроках рідної мови, знайти вагомий засоби педагогічного впливу на особистість учнів з метою збагачення їх мовлення українською фразеологією. „Власне українські лексеми і фразеологізми упродовж багатьох десятиліть витіснялись із сфер суспільного життя, виробництва, побутового мовлення” [2, с.48]. Це спричинювало нерозуміння учнями самобутності рідної мови, а отже, втрачався вплив на духовну і мовну культуру школярів, формування національно свідомого громадянина. Збагачення активного словника учнів, удосконалення граматичної будови мовлення, оволодіння українським мовленнєвим етикетом значною мірою повинно здійснюватися засобами української фразеології. „Уміння правильно і доречно користуватися в усному та писемному мовленні фразеологізмами є ознакою високого рівня оволодіння мовою” [1, с.11]. Потреба в збагаченні мовлення учнів українською фразеологією визначила необхідність розробки ефективної системи роботи з фразеології на уроках української мови в загальноосвітній середній школі, зокрема в початкових класах. Теоретичне осмислення психологічних, лінгводидактичних основ методики роботи над збагаченням мовлення учнів початкових класів українською фразеологією, узагальнення передового досвіду вчителів початкових класів, педагогічний експеримент і його результати підтвердили актуальність порушеної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти збагачення мовлення учнів українською фразеологією здавна цікавили учених, методистів, передових учителів. Так, ефективні шляхи збагачення мовлення учнів пропонували учені-психологи І.О.Синиця, Г.С.Костюк, Л.С.Виготський, М.І.Жинкін, Д.Б.Ельконін, Л.І.Айдарова та ін. Сучасна методика збагачення мовлення учнів українською фразеологією будується на основі здобутків українського теоретичного мовознавства (праці О.О.Потебні, Ф.І.Буслаєва, І.І.Срезневського, К.Д.Ушинського, В.О.Богородицького, О.О.Шахматова, П.Ф.Фортунатова, С.І.Аба-кумова, С.Х.Чавдарова, В.І.Масальського, С.М.Дмитровського, І.С.Олійника, О.М.Біляєва, В.Д.Ужченка, Л.І.Скрипника, Г.М.Удовиченка, О.О.Бистрової, М.Т.Баранова, М.І.Пентиліук, В.Я.Мельничайка, М.Г.Стельмаховича та ін.) і передового педагогічного досвіду школи. В останні десятиріччя „особливої актуальності набула проблема лінгводидактичного забезпечення змісту і форм роботи з фразеологізмами, підвищився інтерес педагогічної науки до завдань активізації процесу навчання” [28, 5]. У методиці української мови аналізувалось усне і писемне мовлення учнів, робились спроби визначити критерії досконалого мовлення, розкрити зміст функціонально-стилістичних аспектів вивчення мовних явищ, структурно-семантичний підхід до розвитку мовлення учнів, пропонувалися системи лексико-фразеологічних та граматичних вправ (праці Л.Г.Скрипника, Н.Д.Бабич, А.О.Свашенко, Л.М.Стоян, І.С.Гнатюк, Л.Г.Авксентьєва, В.О.Горпинича, М.Т.Демського, Ф.Д.Медведева, А.П.Коваль, М.Я.Плющ, В.Г.Барабаш, М.П.Коломійця).

Метою роботи є визначення орієнтовного мінімуму фразеологічних одиниць для засвоєння учнями 1-4 класів на уроках рідної мови.

Завдання дослідження:

1. визначити теоретичні основи вдосконалення методики роботи над збагаченням мовлення учнів українською фразеологією;
2. проаналізувати стан роботи з фразеології в початковій школі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фразеологічні засоби мови є квінтесенцією її національного обличчя. Вони містять у собі велику силу експресії та емоційної наснаги. „У лексем домінанта, як правило, належить до нейтрального стилю, а у фразеологізмів вона звичайно виходить за межі нейтрального стилю й тяжіє до стилістично забарвлених функціональних різновидів” [4, с. 45]. Фразеологізми здавна вважаються однією зі специфічних рис кожної мови. Вони набагато виразніше, ніж окремі слова, розподіляються в певних структурно-функціональних стилях, виявляючи свою приналежність до кожного з них, а також до сфери усного чи писемного мовлення, мають більш яскраве експресивне чи емоційне забарвлення [4]. Наприклад, про бідну людину – голий як бубон; посваритися – розбити глек; бути неуважним – ловити гав. Фразеологія „формувався протягом століть, акумулюючи в собі життєвий досвід народу. У фразеологізмах найбільшою мірою виявляється національна специфіка мови, вони становлять найобразнішу частину її лексики” [3, с.20]. Найбільш яскраве своє виявлення фразеологізми знаходять у живому мовленні народу як в усній, так і в письмовій формі, адже справжнє життя слова здійснюється тільки в мовленні. Більшість фразем виражають радість і страждання, сміх і сльози, любов і гнів, чесність і обман, працьовитість і лінощі (основні риси, прийманні людині). Фразеологія (від гр. *phrasis* – вираз, зворот і *logos* – слово, вчення) – „сукупність усталених зворотів певної мови, а також розділ науки про мову, що вивчає стійкі словосполучення-фразеологізми, їх ознаки, поділ на групи, утворення і походження” [3, с. 19]. Отже, термін фразеологія має два значення: розділ мовознавства, що вивчає стійкі сполучення слів, їхній склад, будову та значення; сукупність стійких сполучень слів – фразеологічних одиниць певної мови. Стійке сполучення двох і більше слів, яке в процесі мовлення відтворюється як готова словесна формула і звичайно являє собою семантичну цілість, називається фразеологічною одиницею, або фразеологізмом. У мові фразеологізми функціонують нарівні з окремими словами і становлять частину її лексики. Фразеологізми з однієї мови на іншу, як правило, дослівно не перекладаються [4, с.46]. Фразеологізм складається не менше як із двох слів — компонентів, причому як складники в ньому виступають не лише повнозначні, а й службові слова: багатіти думкою, камінь спотикання, збити з пантелику, загнати на слизьке, стріляти з гармат по горобцях, як на сповіді, не за горами, з душею. Серед мовознавців поки що немає єдиної думки, які мовні утворення слід зараховувати до фразеологізмів.

Очевидно, слід розрізняти фразеологізми у вузькому розумінні (власне фразеологізми, або фразеологізми) і в широкому розумінні (фразеологічні вирази). Власне фразеологізми своїм лексичним значенням рівнозначні окремим словам або словосполученням: бути на сьомому небі – почуватися щасливим; брати за душу — розчулювати; робити з мухи вола – перебільшувати; мокрим рядом накрити — лаяти; права рука – найближчий помічник; мороз іде поза спиною — страшно, як сніг на голову — зненацька. Вони характеризуються образністю і водночас нерозкладністю лексичного значення, співвіднесеністю його з певним цілісним сигніфікатом. Наприклад, у реченні Треба ж до такої міри втратити глузд, щоб повірити, начебто можна чинити такі речі – палити, топтати чужу землю, нищити народ і потім сухим вийти з води (Ю. Бедзик) фразеологізм сухим вийти з води викликає в уяві лише образ води та сухого одягу як натяк, але повністю усвідомлюється як поняття уникнути покарання. Для власне фразеологізмів властиве певне емоційно-експресивне забарвлення. Наприклад, прислівник тривожно лише констатує стан людини, тим часом фразеологізм коти шкребуть на серці має ще й виразне конотативне забарвлення, викликає певні емоції: Ніби все правда і правильно, а десь на серці коти шкребуть (В. Собко). У фразеологічних виразах слова більшою мірою, у власне фразеологізмах, зберігають своє індивідуальне значення. Самі фразеологічні вирази, як правило, позбавлені певного емоційно-експресивного забарвлення. Але вони, як і власне фразеологізми, функціонують у мовленні як готові, усталені поєднання двох або більше слів. До фразеологічних виразів належать: мовні кліше і штампи: ринкові реформи, соціальна програма, сфера обслуговування, мати велике значення; складені найменування: річ у собі, коефіцієнт корисної дії, адамово яблуко (борлак), грудна жаба, білий гриб, м'яка вода, Чорне море; прислів'я та приказки: Вовків боятися — в ліс не ходити. З великої хмари малий дощ буває; крилаті вислови: Борітеся – поборете (Т. Шевченко). Лиш боротись — значить жить (Франко) [3]. У мові певне значення може виражатися не лише окремим словом, а й стійким сполученням двох або більше повнозначних слів. Стійке словосполучення – сполучення кількох повнозначних слів, які передають одне лексичне значення, воно дорівнює значенню окремого повнозначного слова. Наприклад, кловати носом = дрімати. Стійкі словосполучення бувають термінологічні, офіційно-ділові та фразеологічні [4]. Термінологічні стійкі словосполучення (складені найменування) - це назви певних наукових понять. Наприклад: у медицині вживаються такі стійкі словосполучення: вітряна віспа, запалення легень, куряча сліпота, барабанна перетинка, центральна нервова система, мазь Вишневського; в економіці – додана вартість, безплатний кредит, довготермінова позичка, орендна плата, акціонерний капітал, фонд заробітної плати, грошовий обіг, поточний рахунок, штрафні санкції; у фізиці – коефіцієнт корисної дії, сила тяжіння, опір матеріалів, електромагнітне поле, атомна вага, стала Планка; у географії – Чорне море, Донецький кряж, Кримський півострів, Рівненська область [5]. Офіційно-ділові стійкі словосполучення використовуються в різних ділових ситуаціях: порядок денний, згідно з наказом, брати до уваги, внести пропозицію, доводити до відома, матеріальна відповідальність, вжити термінових заходів, без сплати мита, позаштатний працівник, чергова відпустка, місце проживання. Фразеологічні стійкі словосполучення (фразеологізми) є загально-вживаними одиницями, що образно передають єдине поняття та супроводжуються, як правило, певним емоційним забарвленням: накивати п'ятами (втєкти), ще й на світ не зоріло (рано), бити чолом (кланятися). Фразеологізми (фразеологічні звороти) використовуються для називання окремих предметів, явищ, властивостей та дій. Лексичне значення має фразеологізм в цілому, напр., спіймати облизня – "зазнати невдачі", без царя в голові - "нерозумний", заткнути за пояс - "перевершити". Ці мовні звороти, у яких слова виявляють своє значення тільки зв'язано, називаються фразеологічними одиницями. Фразеологічні одиниці подібні до слів: і слова, і фразеологізми використовуються як готові мовні одиниці, а не створюються у процесі мовлення. Фразеологізми, як і слова, можуть входити до синонімічних рядів: дрімати – куняти – кловати носом. Для фразеологізмів, як і для звичайних лексем, властиві такі явища, як багатозначність, синонімія й антонімія.

У дослідженнях стилістичного аспекту фразеологічного складу української мови прийнято вживати терміни: „стійка сполука“, „фразеологічна сполука“, „стійка сполука слів“, „фразеологічний зворот“, „фразеологізм“, „френологічна одиниця“ [3] та ін., які міцно увійшли і поширилися в українській науковій літературі з питань фразеології. У літературі більш широкого, популярного вжитку нерідко виступають терміни іншого плану: „ідіома“, „приказка“, „прислів'я“, „афоризм“, „крилатий вислів“, що характеризують не стільки структурний, скільки семантико-виразний, художній план функціонування цих одиниць у мові. (Артемов В.А., Багмут А.Й., Івченко А.О.). Фразеологізми з погляду співвідношення між значенням окремих їхніх компонентів і їхнім цілісним значенням поділяють на три групи: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення. Фразеологічні зрощення — одиниці, у яких цілісне значення ніяк не вмотивоване; воно не впливає із значення їхніх компонентів: теревені правити — говорити нісенітницю, байдики бити — ледарювати, глек розбити — посваритися, собаку з'їсти — мати досвід, піймати облизня — зазнати невдачі, викинути коника — зробити щось несподіване, підбивати клинці — залицятися, ні в сих ні в тих — незручно [4]. Фразеологічні єдності — одиниці, у яких цілісне значення вмотивоване переносним значенням їхніх компонентів: тримати камінь за пазухою — приховувати злобу, грати першу скрипку — бути головним, вивести на чисту воду — викрити непорядність, загрибати жар чужими руками — використовувати когось, давати волю ногам — тікати, море по коліна — нічого не страшно, все дозволено, прикусити язика — замовкнути, пропускати повз вуха — не звертати уваги, хоч до рани прикладай — лагідний. Фразеологічні сполучення – одиниці, у яких цілісне значення вмотивоване прямим значенням їхніх компонентів: взяти слово, зачепити гордість, покласти край, берегти як зіницю ока, подавати надію, страх бере, ласкаво просимо, узяти

верх, терпцю немає, звести очі, як піску морського. Проте чіткої межі між цими групами немає. Важко визначити, до якого розряду віднести, скажімо, фразеологізм кирпу гнути (заснаватися) — до зрощень чи до едностей; тернистий шлях — до едностей чи до сполучень.

Висновки. Знання фразеологічних скарбів української мови, розуміння їх, правильне вживання є безсумнівним показником емоційного мовлення. Фразеологізми несуть не тільки предметну, а й естетичну інформацію. Тому необхідно виробляти навички вмілого вживання фразеологізмів у повсякденній мовній практиці. Робота з фразеологізмами дозволяє розширити фразеологічний запас учнів, довести важливість правил гречної поведінки людей у суспільстві, ознайомити з нормами етикету в спілкуванні, з особливостями українського національного етикету, сприяє реалізації комунікативної та діяльнісної змістових ліній навчання української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буряк П.А. Робота над фразеологізмами // Початкова школа. – 2010. – № 4. – С.11-14.
2. Караман С. Методика розвитку зв'язного мовлення. Ознайомлення з мовними нормами // Українська література в загальноосвітній школі. – 2014. – №2. – С. 47–50.
3. Соловець Л. Фразеологізми як засіб формування культури спілкування школярів // Початкова школа. - 2008. - №6. - С. 19-22.
4. Соловець Л.О. Збагачення мовлення учнів фразеологізмами // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – №4. – С.44-49.
5. Шкльода В., Лунько Н. Вживання фразеологізмів в усному і писемному мовленні школярів // Початкова школа. - 2016. - №2. - С. 13-14.

В статтє проанализированы теоретические основы совершенствования методики работы над обогащением речи учащихся украинской фразеологией.

Ключевые слова: фразеологические единицы, ученики 1-4 классов, уроки родного языка.

The article analyzes the theoretical bases for improving the methodology of working on the enrichment of students' speech in Ukrainian phraseology.

Key words: phraseological units, pupils of grades 1-4, native language lessons.

УДК 81'25 – 047.22 – 057.875

Н.Б. БОЙКО

ЕЛЕКТРОННЕ ЛИСТУВАННЯ ТА ЧАТ-УРОКИ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ В УЧНІВ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються актуальні проблеми комп'ютеризації навчального процесу в загальноосвітній школі. Зокрема висвітлюється сутність та різновиди Інтернет-технологій на уроках іноземної мови, дидактичні переваги чат-уроків, їх характерні особливості та окремі аспекти підготовки і проведення. На основі власного досвіду автор класифікує навчальні чати, описує їх специфіку та структуру використання електронного листування та надає приклади їх імплементації у процес сучасного уроку.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, чат-уроки, блоги, аудіо- і відеочати, інформаційні та академічні чати, презентації, електронне листування.

Постановка проблеми і її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. Інформаційно-комунікаційні технології стають невід'ємною частиною життя суспільства XXI століття. Як і в багатьох професійних сферах, мультимедійні засоби активно використовуються в освіті для активізації процесу навчання, адже високий професіоналізм, педагогічна майстерність учителя досягаються не лише за допомогою систематичної, вдумливої, творчої підготовки до своїх уроків, але й за рахунок проведення аналізу та узагальнення досягнень колег, вивчення передового педагогічного досвіду, збагачення на цій основі своєї практики ефективними прийомами навчання. О.Конишева [3], Є.Полат [7], С.Роман [8] та ін. підкреслюють, що уміння спостерігати та аналізувати педагогічний процес, потреби своїх учнів, нові інформаційно-комунікаційні тенденції в методиці та освіті є професійно необхідними для кожного вчителя. Вони складають основу успішної реалізації дослідницької функції вчителя, а також є базою для фахового зростання, що є запорукою високого професіоналізму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми і на яких спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується відмічена стаття. Розвиток і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіту постійно досліджуються науковцями міжнародних організацій: ЮНЕСКО, ООН, Європейського Союзу, Ради Європи та ін. Цьому питанню присвячені праці як українських, так і зарубіжних науковців: В. Бикова, В. Вембера, М. Жалдака, Ю. Жука, І. Захарової, Л. Забродської, Л. Калініної, С. Лещук, В. Лунячека, Н. Морзе, С. Пейперта, А. Пилипчука, Е. Полат, С. Ракова, М. Резніка, А. Хуторського та багатьох інших.

Важливою ланкою процесу інформатизації шкільного навчання є опанування школярами іноземної

ЗМІСТ

<i>КІРІЛКОВА Н.В., ДЯЧОК К.І.</i>	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІТОНІМІВ У ГОВІРЦІ СЕЛА СМОРОДСЬК ДУБРОВИЦЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	3
<i>МАНДРИК Н. В., НОВАЧОК М.В.</i>	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОЙКОНІМІКОНУ БЕРЕЗНІВЩИНИ	4
<i>ШКАРБАН Т. М., ДЕМЧУК Ю.В.</i>	КОЛЬОРОНАЗВИ ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ДІЙНОСТІ У ТВОРАХ ВОЛОДИМИРА ЛИСА	6
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М.</i>	МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ЗРАДА У ЗІСТАВНО-ТИПОЛОГІЧНОМУ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ВИСВІТЛЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)	8
<i>ПАВЕЛКІВ К.М., ШЕРЕМЕТ М. В.</i>	НОВОТВОРИ НА ПОЗНАЧЕННЯ НОМІНАЦІЙ НАЗВ ЯВИЩ ПРИРОДИ У ТВОРЧОСТІ ПИСЬМЕННИКІВ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: СЕМАНТИКА, ФУНКЦІЇ, ПРАГМАТИКА	12
<i>ДАНІЛОВА Н.Р., ДІДУШОК В.О.</i>	ФУНКЦІОНУВАННЯ АВСТРАЛІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	15
<i>ДЕНИСЮК Л.В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ	17
<i>ДУБРОВА А.С.</i>	ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ	20
<i>КОВАЛЮК В.В., ШЕВЧУК Ю.О.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ТАКСОНОМІЇ БЛУМА НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ	21
<i>МОРОЗ Л.В.</i>	ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ФРН ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	25
<i>ПАВЕЛКІВ К.М.</i>	ПРЯМИЙ МЕТОД ЯК ОДИН ІЗ КОМПОНЕНТІВ УСПІШНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВНЗ	27
<i>ТРОФІМЧУК В.М., КОЗІК О.Я.</i>	ВАЖЛИВІСТЬ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-МІЖНАРОДНИКІВ	30
<i>МОРОЗ Л.В.</i>	МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ	33
<i>ДАНІЛОВА Н.Р., ПОЦКО Е.Є.</i>	РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	39
<i>ТРОФІМЧУК В.М., МАРИНІНА І.В.</i>	ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ-МІЖНАРОДНИКА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	42
<i>ВАСИЛЬКЕВИЧ С.С.</i>	ПРО ПИТАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	46
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л.М., МИСЬ К. Ю.</i>	РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	49
<i>МОРОЗ Л. В., ДОРОШЕНКО С. В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ, ЯК ЗАСОБУ НАОЧНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	51
<i>РОМАНЮК С. К., КОРИНЕЦЬ О. О.</i>	ВИКОРИСТАННЯ РИМОВАНИХ ТЕКСТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	53
<i>ПАВЕЛКІВ К.М., МАЗУРИК В. В.</i>	ІГРОВА ТЕХНОЛОГІЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	56
<i>ЛУК'ЯНИК Л.В., ЮРКОВСЬКА І.В.</i>	МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИКО-	

	ОРФОЕПІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	60
<i>РОМАНЮК С. К., ВЛАСЮК М. В.</i>	ІГРОВІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЦІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	62
<i>ДЕНИСЮК Л. В., БАХОВСЬКА М. В.</i>	ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	65
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., МУЗИЧУК О. В.</i>	ДИДАКТИЧНА ГРА НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	67
<i>КРАЛЯ І. В., МАР'ЮСИК І. В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	70
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ПЕТРИК М. А.</i>	ПЕРЕВІРКА ЯКОСТІ ЗНАТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ РІЗНИХ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	74
<i>РОМАНЮК С. К., ЦІСАРУК О. Е.</i>	СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	77
<i>МОРОЗ Л. В., КИРИЛЮК Н. О.</i>	ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	79
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., СТАДНІК Л. В.</i>	МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	82
<i>БОЙКО Н. Г.</i>	ЕЛЕКТРОННЕ ЛИСТУВАННЯ ТА ЧАТ-УРОКИ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ В УЧНІВ МОВЛЕНСЬКИХ УМІНЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	85
<i>ДУБРОВА А. С., ГІС Н. С., ЛЕВИЦЬКА М. Є.</i>	НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	89
<i>ГАМЗА А. В., ЗАДЕРЕЙЧУК Ю. О.</i>	ФОРМУВАННЯ УВИРАЗНЕНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИКМЕТНИКА	93
<i>ПАВЕЛКІВ К. М., ШУЛЬГУН М. В.</i>	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗОРОВОЇ НАОЧНОСТІ	96
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ВАВУЛІЧ В. А.</i>	БАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ВЧИТЕЛЯМИ- ПРАКТИКАМИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	98
<i>РОМАНЮК С. К., ДЕМ'ЯНЮК І. В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	104
<i>ДУБРОВА А. С., КУШНЕРЧУК І. О.</i>	СУТНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	107
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., МАРКОВЕЦЬ О. В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	109
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., АВРАМИШИН К. В.</i>	МЕТОДИКА ЗБАГАЧЕННЯ МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	
	ЕТНОКУЛЬТУРОЗНАВЧОЮ ЛЕКСИКОЮ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	111
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ПАСЕКА І. О.</i>	НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	114
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., ФЕДОРЕНКО В. В.</i>	МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНОЇ ДИКЦІЇ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	117
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ГОДИНА А. В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ КАЗКИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	119
<i>РОМАНЮК С. К., СТРИЛЕЦЬКА К. А.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОГО МЕТОДУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	127
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., МИСЬ К. Ю.</i>	ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЧАСТИН МОВИ	130
<i>МОРОЗ Л. В., МОРОЗ Н. М.</i>	ПРО ПИТАННЯ МОВНОЇ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ	

<i>СІРАНЧУК Н.М., СКОПА Н.М</i>	СВІДОМОСТІ НАЦІЇ ЗНАННЯ ПРО РОСЛИНИ ЯК КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ КУРСУ «ПРИРОДОЗНАВСТВО»	132 135
<i>ІВАШКЕВИЧ Е.Е.</i>	PERSONAL RELIABILITY OF THE NARRATOR: TRADITIONAL AND NONTRADITIONAL NARRATIVE DISCOURSE	137
<i>МИХАЛЬЧУК Н.О., АНТЮХОВА Н.І.</i>	THE IDEA OF UNDERSTANDING IN THE PSYCHOLOGICAL PARADIGM OF PROVERBS AND SAYINGS	141
<i>Відомості про авторів</i>		146
<i>Зміст</i>		148

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.10.2017 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39 Замовлення № Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 109с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2